

**PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA
OBCE
LIPOVÁ**

2 0 0 8 - 2 0 1 3

OBSAH :

1. Úvod	3
1. Sociálne a ekonomické východiská	7
2.1. Z histórie obce	7
2.2. Doteraz vykonané opatrenia a aktivity	9
2.3. Sociálno - ekonomická analýza súčasnej situácie obce.....	11
2.4. SWOT analýza obce.....	17.
1. Stratégia rozvoja obce	19
3.1.Vízia obce pre rok 2013	19
3.2. Strategické a špecifické ciele, aktivity.....	19
1. Finančný plán	23
1. Záver	25
6. Použitá literatúra	25
6.1. Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 1977	
6.2. Publikácia LIPOVÁ 1156-2006, 2006	
6.3. Lokálna agenda 21 v SR, metodická príručka	
6.4. Digitálne samospráva ZMOS, 2006	
6.5. Výsledky pracovnej porady so zástupcami občanov Lipová, 2007	
7. Prílohy	26
7.1.Rozpočet obce Lipová 2007-2009.....	27 .
7.2.Dlhodobý majetok obce Lipová k 31.12.2006.....	33
7.3.Výsledky sčítania obyvateľov z roku 2001	34
7.4.Druhy a množstvá odpadov	43

1. ÚVOD

Veľká časť Slovenských obcí naďalej vymiera. Odhaduje sa, že pokles obyvateľstva zaznamenali v posledných dvadsiatich rokoch u takmer polovice slovenských obcí. Odchod najmä mladých ľudí z dediny má pre obec negatívne dopady. Znižuje sa počet ľudí v produktívnom veku, zvyšujú sa náklady na sociálnu a zdravotnú starostlivosť, brzdí sa celkový rozvoj obce. Ako predchádzať vyludňovaniu obcí a izolovanejších vidieckych oblastí? Ako „udržať“ najmä mladého človeka na dedine?

Najvýznamnejšími faktormi ovplyvňujúcimi rozhodovanie najmä mladých ľudí o otázke zotrvať či odísť z dediny sú **pracovné príležitosti, úroveň poskytovaných služieb, infraštruktúra** a v neposlednom rade **možnosti využitia voľného času**, teda možnosti realizovania sa.

Mladý človek musí vidieť v rozhodnutí ostať na dedine, perspektívu a istotu do budúcnosti a preto by každá obec mala mať svoju stratégiu rozvoja do budúcnosti. Dobrým nástrojom je **program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce**, v ktorom by sa obec mala snažiť špecifikovať svoj rozvojový potenciál, možnosti svojej rozvojovej cesty, ktorou tento rozvojový zámer do budúcnosti uskutočniť pri čo najlepšom využití **vlastných zdrojov a vlastného potenciálu**. Jeho cieľom je vytýčiť základne smerovanie obce na najbližších sedem rokov tak, aby bolo zmysluplné a aby zabezpečovalo zlepšenie kvality života občanov, a to jednak v materiálnej rovine (vyšší životný štandard, zlepšená vybavenosť obce, zlepšenie ekonomického prostredia a zamestnanosti) ako aj vo sfére duchovných potrieb a v oblasti životného prostredia.

Východiskom pre každú obec by malo byť spoznanie svojho vlastného rozvojového potenciálu. Obec si musí byť vedomá toho čo má, čo môže ponúknuť ľuďom a ako svoj potenciál čo najlepšie využiť v prospech jej rozvoja. Či už ide o **ekonomický, prírodný, ľudský** alebo **kultúrny** potenciál, je potrebné, aby obec mala prehľad o svojich možnostiach rozvoja. Je potrebné aby mala zmapované všetky potenciály a aby ich využila najlepším možným spôsobom v prospech svojho rozvoja. Len tak si môže zabezpečiť:

- ekonomický rozvoj,**
- rast počtu pracovných príležitostí,**
- rozvoj poskytovaných služieb,**
- rozvoj infraštruktúry,**
- **možnosti využitia voľného času,**

najmä pre mladých ľudí. Len zvyšovaním kvality života obyvateľov vo vidieckych oblastiach a zabezpečovaním istôt do budúcnosti sa dá zmierniť súčasný stav vyludňovania mnohých vidieckych oblastí a vymieranie mnohých malých a koncových obcí na Slovensku.

Strategické usmernenia Európskeho spoločenstva pre politiku rozvoja vidieka pre programové obdobie 2007-2013 doporučuje zamerať aktivity na nasledovné dve priority:

1. Zlepšovanie kvality života vo vidieckych oblastiach a podpora diverzifikácie hospodárstva

V záujme splnenia tejto priority sú členské štáty EÚ nabádané, aby finančnú podporu sústredili na nasledovné kľúčové činnosti:

a) zvyšovanie hospodárskej činnosti a miery zamestnanosti vo vidieckom hospodárstve v širšom zmysle - Diverzifikácia je potrebná pre rast, zamestnanosť a trvalo udržateľný rozvoj vo vidieckych oblastiach a prispieva k lepšej územnej rovnováhe z hospodárskeho, ako aj sociálneho hľadiska. Cestovný ruch, remeslá a poskytovanie vidieckych rekreačných zariadení sú v mnohých oblastiach rastovými odvetviami a vo vidieckom hospodárstve v širšom zmysle ponúkajú príležitosti pre diverzifikáciu nepoľnohospodárskych činností na farmách a rozvoj vidieckeho priestoru.

b) podpora vstupu žien na pracovný trh - V mnohých oblastiach predstavuje osobitnú prekážku neadekvátne starostlivosť o deti. Prístup na pracovný trh môžu uľahčiť miestne iniciatívy na rozvoj zariadení starostlivosti o deti. Môže ísť o rozvoj infraštruktúry starostlivosti o deti, prípadne v spojení s iniciatívami na podporu zakladania malých podnikov zameraných na vidiecke činnosti a miestne samosprávne služby.

c) oživenie dedín - Iniciatívy spájajúce diverzifikáciu, zakladanie podnikov a investície do kultúrneho dedičstva, infraštruktúry pre miestne územno-samosprávne služby a renovácie objektov môžu prispieť k zlepšeniu hospodárskych vyhliadok, ako aj kvality života na dedine.

d) rozvoj mikropodnikov a remesiel - Môže vychádzať z tradičných zručností, resp. prinášať nové zručnosti, najmä v spojení s nákupom vybavenia, odbornou prípravou, školením a pomôcť pri podpore podnikania a rozvoji hospodárskej štruktúry.

e) školenie mladých ľudí – dopyt po cestovnom ruchu, rekreáciách, službách v oblasti životného prostredia, tradičných vidieckych postupoch a kvalitných produktoch, ktoré ponúka vidiecke územie.

f) podpora zavádzania a šírenia informačných a komunikačných technológií - Iniciatívy na miestnej úrovni môžu značne uľahčiť zavádzanie informačných technológií do miestnych samospráv, poľnohospodárskych a vidieckych podnikov, ako aj rozširovanie elektronického podnikania a elektronického obchodu. Ak sa majú prekonať nevýhody vyplývajúce zo zemepisnej polohy, treba plne využiť možnosti, ktoré ponúka internet a širokopásmové komunikácie, podporované regionálnymi programami v rámci štrukturálnych fondov EÚ. Prostredníctvom iniciatív v oblasti informačných a komunikačných technológií na dedinách poskytujúcich počítačové vybavenie, prepojenie do sietí a školenia v počítačových zručnostiach sa môžu dosiahnuť veľké úspory vo verejnom a súkromnom sektore.

g) podpora rozvoja cestovného ruchu - Cestovný ruch je v mnohých vidieckych oblastiach významným rastovým odvetvím a môže stavať na kultúrnom a prírodnom dedičstve. Zvýšené využívanie informačných a komunikačných technológií v cestovnom ruchu pri rezerváciách, propagácií, marketingu, príprave služieb a rekreačných činnostiach prispieva k zvýšeniu počtu návštevníkov a predĺženiu ich pobytu, najmä ak sa vytvoria prepojenia na menšie turistické zariadenia a podporí vidiecka turistika a agroturistika.

h) modernizácia miestnej infraštruktúry - V oblasti rastu a zamestnanosti môže základná miestna infraštruktúra, podporovaná v rámci programov rozvoja vidieka, zohrať významnú úlohu pri spájaní týchto dôležitých investícií s miestnymi stratégiami diverzifikácie a s rozvojovým potenciálom lesníckeho, poľnohospodárskeho a potravinárskeho odvetvia.

2. Budovanie miestnych kapacít pre zamestnanosť a diverzifikáciu

S cieľom splniť túto prioritu sú členské štáty EÚ nabádané, aby finančnú podporu sústredili na nasledovné kľúčové činnosti:

a) budovanie kapacít miestneho partnerstva, oživovanie a propagácia získavania zručností s cieľom napomôcť pri mobilizácii miestneho potenciálu,

b) podpora partnerstva súkromného a verejného sektora, pri uplatňovaní inovačných prístupov rozvoja vidieka,

c) podpora spolupráce a inovácií, pri získavaní občanov pre nové myšlienky a prístupy, inovácií a podnikania, ako aj účasti poskytovania miestnych služieb,

d) zlepšenie miestnej správy, pri podpore inovačných prístupov k prepájaniu poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a miestneho hospodárstva za účelom pomôcť pri diverzifikácii hospodárskej základne a posilňovaní socio-ekonomickej štruktúry vidieckych oblastí.

Pre rozvoj vidieka je nevyhnutné v prvom rade **udržať vidiecku populáciu**, a to za predpokladu zabezpečenia jej plnohodnotnej kvality života. Jedným zo základných predpokladov zlepšenia kvality života je umožniť vidieckemu obyvateľstvu spolurozhodovať o svojej budúcnosti a vytvoriť podmienky pre trvalo udržateľný sociálno-ekonomický rozvoj na vidieku.

Tieto ciele je možné dosiahnuť nasledovne:

- ekonomickú základňu vidieka stavať na rozvoji živnostníctva, malého a stredného podnikania a jeho všestrannej podpore miestnou samosprávou.
- podnikateľské aktivity musia byť v prvom rade založené na využití miestnych zdrojov
 - prírodných, ľudských, materiálnych, kultúrnych i historických.
- vidiecky turizmus, rozvoj terciálnej ekonomickej sféry a podpora rozvoja remesiel prispieva k tvorbe pridanej hodnoty, k zvýšeniu zamestnanosti i k rastu príjmov a pomáhajú riešiť súčasné ekonomické problémy vidieka.
- rozvíjať municipálne spoločné podnikanie, vrátane možnosti rozvíjať podnikateľské aktivity v rámci Združení obcí podľa § 20a zákona č. 396/1990 Zb. v znení zákona č. 453/2001 Z. z. o obecnom zriadení, a to najmä v oblasti sociálnych vecí, starostlivosti o životné prostredie (predovšetkým zhromažďovanie, odvoz a spracúvanie komunálneho odpadu, odvádzanie a čistenie odpadových vôd), miestnej dopravy, oblasti školstva, kultúry a miestneho cestovného ruchu.
- podporovať sebazamestnávanie a podporovať rozvoj tradične znevýhodnených skupín – mládeže, žien, starších obyvateľov alebo etnických menšín a pripravovať pre ne špeciálne programy rozvoja podnikania.
- venovať pozornosť podnikaniu žien a využívať ich schopnosti pre inovácie a invencie, ako aj schopnosti budovať vzťahy, siete a tak multiplikať získané skúsenosti a vedomosti, rovnako ako aj ich motiváciu, ktorou sú deti, rodina a vlastná obec. Tým im poskytnúť väčší priestor zúčastniť sa nielen pri tvorbe spoločných hodnôt ale aj spolurozhodovať o budúcnosti obce.
- podporovať rozvoj inštitúcií, ktoré slúžia rozvoju podnikania a poskytujú poradenstvo, informácie a vzdelávanie, ako aj finančné zdroje. Tu zvlášť uprednostňovať tie, ktoré pripravujú produkty vyhovujúce vidieku – ako poradenstvo a vzdelávanie na lokálnej úrovni priamo na mieste, alebo v prípade finančných inštitúcií – mikropôžičkové alebo malé pôžičkové schémy.
- podporovať zavádzanie miestnych (lokálnych) finančných nástrojov a ich tvorbu tak, aby spĺňali podmienku adresnosti, pružnosti, flexibilitnosti, transparentnosti, individuálneho prístupu a akcieschopnosti.
- nástroje na národnej úrovni alebo úrovni Európskej únie vytvárať tak, aby boli administratívne nenáročné a jednoduché, transparentné a ich použitie na vidieku efektívne.
- zavádzať nástroje, ktoré majú pôsobenie dovnútra územia a sú vertikálneho pôvodu a decentralizované.
- podporovať rozvoj občianskych a nepodnikateľských organizácií na vidieku, ktorých úlohy v trvalo udržateľnom sociálno-ekonomickom rozvoji sú nenahraditeľné, a to v nasledovných oblastiach:
 - mobilizácia a motivácia ľudí v rozvoji,
 - celkového posilnenia a tvorby sebavedomia, ako aj lokálnej identity vidieckeho obyvateľstva,
 - identifikácie, pomenovania a riešenia problémov vidieckych oblastí,
 - premostenia medzi miestnou samosprávou a občanmi a tým aj podielu na samospráve obcí a mikroregiónov,

- viacnásobného zhodnocovania aktív vidieka,
 - zdroja informácií, vedomostí a skúseností,
 - podnecovateľa a tvorcu sietí a partnerstiev pre rozvoj vidieka,
 - významného spolutvorcu miestnej demokracie a občianskej spoločnosti.
- vzhľad obce je jedným z najvýznamnejších faktorov, ktoré ovplyvňujú dojem návštevníka i obyvateľa obce. Mnoho obcí zistilo, že udržiavanie a zlepšovanie vzhľadu obce nielen uspokojovalo návštevníkov, ale aj posilnilo hrdosť miestnych obyvateľov na svoju obec. spolupráca na zlepšovaní vzhľadu obce a okolia pozitívne ovplyvnila medziľudské vzťahy a celkovú kvalitu života v nej. Obce by sa mali snažiť o zachovanie svojho historického, architektonického i kultúrneho dedičstva, aby uchovali alebo zvýšili svoju hodnotu z pohľadu rozvoja vidieka. Historické pamiatky sú často potenciálne veľmi zaujímavé pre rozvoj cestovného ruchu.

2. SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ VÝCHODISKA

Okrem zohľadnenia strategických usmerňujúcich dokumentov SR a EU vypracovanie rozvojovej stratégie výrazne ovplyvňuje správne vykonané zhodnotenie súčasnej situácie a sociálno-ekonomických východísk obce. Ich dôkladná analýza, ukončená SWOT analýzou poskytuje podklady k stanoveniu vízie a strategických cieľov.

Preto je potrebné dobre poznať minulosť i aktuálne podmienky obce, ale aj výhody a nevýhody doteraz uskutočnených opatrení a aktivít.

2.1. Z HISTÓRIE OBCE

Obec vznikla v r.1960, zlúčením **Mlynského Seku** a **Ondrochova**. Nachádza sa v Novozámockom okrese Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Leží v Podunajskej nížine, na nízkom vale na oboch brehoch Starej Nitry. Stred obce sa nachádza 126 metrov nad Stredozemným morom, chotár vo výške 123-130 metrov.

Odlesnený chotár je na nivách a terasách pokrytých sprašou. Má nivné a lužné pôdy.

Z geologického hľadiska chotár medzi Starou a Novou Nitrou tvoria naplaveniny, čoho dôkazom sú piesky a štrkopiesky až do hĺbky 40 metrov.

Obe pôvodné obce sú mimoriadne bohaté na archeologické náleziská.

Na území **Mlynského Seku** sa našlo **sídliisko maďarovskej kultúry zo staršej doby bronzovej** a

v **Ondrochove** :

- osídlenie neolitické
- sídliisko volutovej kultúry,
- eneolit s kanelovanou keramikou,
- hallštadské sídlisko,
- laténska osada a
- birituálne pohrebisko,
- rímsko-barbarská osada,
- pohrebisko z doby sťahovania národov a
- slovanské pohrebisko – až 78 hrobov so zbraňami, s náradím, keramikou a šperkami

Mlynský Sek sa spomína v r.1379. Vznikol v chotári obce Veľký Sek.

Do 15.storčia patril Szegiovcovi a panstvu Šurany, po vymretí rodu kráľovi, ktorý ho daroval Stiborovcovi.

V 16.storočí boli zemepánmi Ezdeghyovci, v 18.-19. storočí Brunswickovci, Bošňákovci, Károlyiovci a iní.

V 16.-17. storočí obec spustošili Turci. Dosídlili ju v 18.storočí.

V roku 1715 mala 10 želiarskych domácností,
v roku 1787 45 domov a 328 obyvateľov
v roku 1828 51 domov a 372 obyvateľov.
Zaoberali sa poľnohospodárstvom.

Za 1.ČSR trpeli veľkou nezamestnanosťou. Väčšinou boli poľnohospodárskymi robotníkmi na veľkostatkoch.

V rokoch 1930-1938 sa mnohí vysťahovali.

V rokoch 1938-1945 bola obec pripojená k Maďarsku.

Ondrochov: obec doložená r.1156. V 13.storočí patrila hradu Posádka, v r.1404 Sookyovcom, v r.1562 Ujfalusyovcom, v r.1588 Ocskayovcom, neskôr zemepánom Mlynského Seku.

V 16.-17.storočí bola v obci menšia **protiturecká pevnosť**.

V 18.storočí sa tu **varilo pivo** a **pálila pálenka**

V roku 1802, za grófa Károlyiho, sa začal stavať **mlyn** na rieke Nitra.

Neskôr sa voda Nitry využila aj na pohon **píly, drtiaceho stroja, mlátiaceho stroja, rezačky krmovín** a dokonca aj na **výrobu elektrickej energie** pre mlyn a jeho okolie.

Dnes tam pracuje **malá vodná elektrárňa**.

V roku **1876** bola cez obec otvorená **železničná trať** Šurany - Nitra a následne vybudovaná stanica, potom odstavná koľaj na nakladanie vagónov, najmä produkty poľnohospodárskej výroby a drevo na priemyselné spracovanie

V roku 1879 na žiadosť ondrochovského správcu majetku prišiel do obce prvý učiteľ,

Ján Berényi zo Šurian, ale prvá škola bola postavená až v roku **1883**.

Ján Berényi pôsobil v Ondrochove ako učiteľ **44** rokov a do penzie odišiel až v roku **1924**

V roku 1715 mala 16 domácností
V roku 1787 mala 20 domov a 162 obyvateľov
V roku 1828 mala 19 domov a 135 obyvateľov.
Vývoj po roku 1918 bol obdobný ako v Mlynskom Seku.

2.2. DOTERAZ VYKONANÉ OPATRENIA A AKTIVITY

Budeme hovoriť o aktivitách, uskutočnených po zmene politického systému v SR hlavne na budovanie a rekonštrukciu infraštruktúry obce.

1990-1991 - zahájenie výstavby **vodovodu** a **plynifikácie** obce

- rekonštrukcia verejného **osvetlenia** a miestneho **rozhlasu**

1992 - dokončenie **vodovodu** v časti Mlynský Sek, v celkovej dĺžke **6996 metrov**

- zahájenie výstavby **vodovodu** v časti Ondrochov

- pokračovanie **plynifikácie**, vybudovanie regulačnej stanice a prípojka na vysokotlaký rozvod plynu

- presťahovanie **poštového úradu** do prízemných priestorov kultúrneho domu v časti Mlynský Sek

- odpredaj bývalej budovy materskej školy farskému úradu v Šuranoch pre účely vytvorenia farského úradu v Lipovej

1993 - pokračovanie **plynifikácie** obce a ukončenie plynifikácie časti Mlynský Sek, celková dĺžka **6358 metrov**, náklady **5 084 300 SK**

- pokračovanie **vodovodu** v časti Ondrochov

1994 - ukončenie plynifikácie obce, ukončením časti Ondrochov za celkové náklady **2 118 161 Sk**

- pokračovanie vodovodu v časti Ondrochov za celkové náklady **1 649 000 Sk** , vrátane štátnej dotácie vo výške **700 000 Sk**
- nákup výpočtovej techniky a kopírovacieho stroja pre obecný úrad

1995 - ukončenie vodovodu v časti Ondrochov, investovaných **1 648 563 Sk**
- ukončenie plynifikácie kotolne ZŠ v Lipovej, podiel obce **1 648 563 Sk**
- inštalácia prvých verejných telefónnych automatov v obci

1996 - úhrada časti nákladov, investovaných do plynifikácie obce Slovenským plynárenským priemyslom vo výške **1 640 800 Sk**
- poskytnutie finančného príspevku obce vo výške **80 000 Sk** na výstavbu farského úradu
- **pokrytie cesty** v dĺžke **1151** metrov asfaltovým kobercom, celkové náklady **1 215 437 Sk**
- vypracovanie štúdie na **odkanalizovanie obce a na likvidáciu odpadových vôd**
- **prístavba k Domu smútku**, oprava strechy a fasády
- doplňujúce práce na **vodovode** v časti Ondrochov za **261 410 Sk**
- **odkúpenie pozemku** o výmere **2773 m2** oproti predajne Jednota a vytvorenie verejného priestranstva

1997 - príspevok obce na **výstavbu farského úradu** vo výške **50 000 Sk**
- uzatvorenie dohody s mestom Šurany na **dočasnú správu pozemkov** katastrálneho územia Šurian v časti Mlynský Sek
- **plynifikácia** MŠ Lipová, školskej bytovky a kultúrneho domu v časti Ondrochov za finančnej spoluúčasti obce vo výške **154 914 Sk**
- modernizácia **Domu smútku** v časti Mlynský Sek
- výmena **vchodových dverí na kostole** v časti Ondrochov
- modernizácia **Domu smútku** v časti Ondrochov
- zahájenie najväčšej investičnej akcie obce, vybudovania **kanalizácie**, investovaním sumy **2 043 670 Sk**, vrátane štátnej dotácie vo výške **900 000 Sk**

1998 - výstavba kanalizácie, kanalizačný zberač, kanalizačné prípojky domové, a prečerpávacía stanica, celkové investičné prostriedky **4 100 000 Sk**, vrátane štátnej dotácie vo výške **2 000 000 Sk**
- **zmena projektu kanalizácie**, jej napojením na čističku ČOV Šurany a vynechaním budovania vlastnej čističky, **úspora investičných prostriedkov 3,5 mil. Sk**
- vypracovanie projektovej dokumentácie k prístavbe telocvične
- vydláždenie verejného priestranstva pred obecným úradom a čiastočne aj pred kostolom
- poskytnutie príspevku na výstavbu **farského úradu** vo výške **68 000 Sk**
- využitie ponuky Úradu práce na vykonávanie drobných stavebných prác, na zveľaďovanie obce a na údržbu obecných budov a zariadení v rámci verejno-prospešných prác

1999 - pokračovanie kanalizácie, investovaním **2 542 000 Sk**, vrátane štátnej dotácie vo výške **900 000 Sk**
- rekonštrukcia obecného rozhlasu, opäť aj s využitím verejno-prospešných prác
- rekonštrukcia kultúrneho domu v časti Ondrochov, vybudovanie vodovodnej prípojky, kuchyne a sociálneho zariadenia a vyčlenenie nových priestorov pre činnosť knižnice
- finančný príspevok na výstavbu farského úradu

2000 - výstavba **novej tribúny** na futbalovom ihrisku, celkovo za **1 600 000 Sk**, v danom roku sa preinvestovalo **531 271 Sk**
- pokračovanie budovania kanalizácie, investície vo výške **436 000 Sk**
- oprava miestnej komunikácie od ihriska k Ondrochovskej ceste, investícia

108 150 Sk

- inštalácia **cestných zrkadiel** pri miestnej komunikácii v časti Mlynský Sek aj Ondrochov
- nákup zariadenia novej kuchyne v kultúrnom dome v časti Ondrochov vo výške **59 933 Sk**

2001 - pokračovanie výstavby **tribúny** na futbalovom ihrisku a preinvestovanie ďalších **468 510 Sk**, spolu **827 294 Sk** za celú výstavbu

- oprava strechy kultúrneho domu v časti Ondrochov, izolácia podlahy, úprava javiska a vymalovanie celého kultúrneho zariadenia
 - rekonštrukčné práce a renovácia miestnosti v starej škole v časti Ondrochov a zriadenie pamätnej miestnosti v nej
 - rekonštrukcia predajne Jednota
 - pokračovanie vo výstavbe kanalizácie, využitím prostriedkov, ktoré zaplatil Slovenský plynárenský priemysel za plynárenské zariadenia vo výške **3 380 918 Sk**
- 2002 - modernizácia oboch cintorínov, osadenie centrálnych križov, vydláždenie plochy pri dome smútku, osadenie lavičiek, vysadenie zelene
- oprava miestnej komunikácie od základnej školy po točnu autobusov za **507 650 Sk**
 - oprava čakární na autobusových zastávkach
 - namaľovanie okien základnej školy za **64 268 Sk**

2003 - vybudovanie kanalizačnej prípojky v základnej škole a v materskej škole za **927 360 Sk**, využitím sumy **749 170 Sk**, obdržaných od Slovenského plynárenského Priemyslu

- výstavba altánku v areáli obecného športového klubu, vybetónovanie nespevnených plôch a chodníka od vstupného objektu po tribúnu
- odsúhlasenie dotácie na autobusovú dopravu vo výške **66 600 Sk** ročne
- zahájenie aktivít na vydávanie stavebných povolení
- odkúpenie pozemku o výmere **252 m²** na vytvorenie prechodu ku škôlke
- likvidácia divokej skládky „Hliník“

2004 - výmena **130** kusov **svietidiel** verejného osvetlenia v oboch častiach obce

- vybudovanie parkovísk a chodníkov pri cintorínoch
- vstup do **mikroregiónu Šurany – Bánov - Lipová** a zahájenie **separovania odpadu** pomocou nezamestnaných
- vybudovanie **novej telefónnej ústredne** v obci spoločnosťou Slovak Telekom
- vypracovanie žiadosti o nenávratne finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EU na rekonštrukciu a modernizáciu Základnej školy v objeme 30 mil. Sk

2005 - vybudovanie **chodníkov** zo zámkovej dlažby, v časti Mlynský Sek od predajne Jednota po hostinec v **dĺžke 69 metrov** a v časti Ondrochov od mlyna po kultúrny dom v **dĺžke 328 metrov**

- **výmena vchodových dverí** na kultúrnom dome v časti Mlynský Sek za **149 961 Sk**
- oprava **omietky a farebná stierka** na budove základnej školy za **238 079 Sk**
- **rekultivácia divokej skládky**, využitím prostriedkov z Európskych fondov vo výške **8 929 500 Sk** a zo štátneho fondu vo výške **2 381 200 Sk**, vlastný podiel **595 300 Sk** na vypracovanie projektu
- slávnostné uzatvorenie skládky 9.novembra za účasti ministra životného prostredia

2.3. SOCIÁLNO – EKONOMICKÁ ANALÝZA SÚČASNEJ SITUÁCIE OBCE

Aby obec dokázala zabezpečiť optimálnu úroveň kvality života všetkých svojich obyvateľov a aby dokázala naplňovať všetky faktory ovplyvňujúce rozhodovanie obyvateľov o zotrvaní na dedine musí sa snažiť čo najlepšie poznať a využiť svoj vlastný rozvojový potenciál .

K tomu slúži ich dôkladná analýza. Budeme sa venovať zhodnoteniu štyroch najdôležitejších.

1. Prírodné zdroje, prírodný potenciál

Prírodný potenciál je súhrnom prírodných daností, ktoré určujú spôsob osídlenia, umožňujú realizáciu hospodárskych aktivít na základe využitia prírodných zdrojov a zásob a plnenie funkcie relaxu

a oddychu obyvateľstva. Využitie jednotlivých zložiek, ako sú surovinové a energetické zdroje, poľnohospodársky a lesný fond sa stávajú kľúčovými z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja vidieckeho regiónu. Mapujú sa hlavne **surovinové zdroje** napr. pre stavebnú výrobu, resp. nové netradičné výroby, možnosti výroby elektrickej energie prostredníctvom alternatívnych zdrojov, **rozsah a štruktúra poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu** z pohľadu možnosti hospodárskych aktivít ako sú poľnohospodárstvo a rôzne formy turizmu, **potenciál podzemných, termálnych a povrchových vôd** využiteľný pre zásobovanie pitnou vodou, veľkosť potenciálu vodnej energie, využitie geotermálnej energie, **zastúpenie súčasných i potenciálnych chránených území prírody** - zastúpenie ekologicky významných segmentov krajiny (biocentrá lokálneho a nadregionálneho významu), zastúpenie najohrozenejších území. Prírodný potenciál môže zohrávať významnú úlohu pri rozvoji obce. Núkajú sa mnohé aktivity hlavne v oblasti rozvoja turizmu, oddychu a relaxu pre obyvateľov obce a jej návštevníkov, ktoré je možné zrealizovať bez väčších investícií prípadne aj svojpomocne. Na tieto aktivity je následne možné nadviazať ďalšie služby, ako sú **ubytovacie kapacity, informačné centrá**, obchody, reštaurácie, občerstvenia, servis a požičovne športového vybavenia a pod.

Kataster obce Lipová má rovinný charakter, mierne sa zvažujúci k ramenu rieky Nitra, ktorá tvorí východnú hranicu stavebného intravilánu. Celková výmera územia je **1363 hektárov**. Poľnohospodárska pôda je **1187 hektárov**, pričom orná pôda je **1120 hektárov**, vinice nie sú. Z nepoľnohospodárskej pôdy tvoria lesné pozemky **34 hektárov** a zastavané plochy a nádvorja **49 hektárov**.

Pôdny fond je dobrej bonity a dobrých fyzikálnych vlastností. Dobré klimatické podmienky vytvárajú vhodné predpoklady pre poľnohospodársku výrobu, ale aj pre lesy a divú zver.

Chráneným územím je chránený park pri Ústave sociálnej starostlivosti pre mládež, v bývalom Elekovom kaštieli.

Kvalita vlastných **vodných zdrojov** a spodných vôd nie je dobrá následkom ich dlhoročného znečisťovania nekontrolovaným používaním umelých hnojív a iných chemikálií. Rieka Nitra, ktorá objíma obe časti obce, pozitívne ovplyvňuje život obce a jej podnebie. Stará Nitra má nezastupiteľnú úlohu v zásobovaní rybníka vodou a umožňuje činnosť malej vodnej elektrárne. Mohla by sa aj lepšie využiť tak na hospodárske a rekreačné aktivity, ako aj pri rozvoji cestovného ruchu.

Výrazne environmentálne a iné **ohrozenia** nie sú. Rieka Nitra po regulácii neohrozuje. Mochovce sú však dosť blízko. Ešte bližšie je Nitra a Šaľa. Hlavne Šaľa môže mať vplyv na kvalitu ovzdušia a určite nie pozitívny.

Výrazným ohrozením môžu byť **odpady**. Zatiaľ ani celoštátne neboli urobené dostatočné opatrenia na výrazne zníženie ich vzniku, ani na ich spoľahlivú separáciu a zužitkovanie. Výraznou hrozbou môžu byť aj **biologické odpady**.

Z **nerastných zdrojov** je možné spomenúť iba **štrk**, ale jej zásoby nie sú príliš veľké, respektíve neboli zistené.

Obec a jej okolie má dobré podmienky na využitie **obnoviteľných zdrojov energie**, hlavne slnečnej, vodnej ako i využitím biomasy, vrátane spracovania biologických odpadov anaeróbnou fermentáciou. Napriek tomu, okrem postavenia malej vodnej elektrárne, neboli urobené zatiaľ žiadne opatrenia na ich optimálne využitie.

2. Ľudské, spoločenské, kultúrne a historické zdroje

Je veľmi dôležité poznať stav obyvateľstva a jeho demografický vývoj. Mať informácie o migrácii obyvateľstva, o jeho prirodzenom prírastku. Poznať zdravotný stav, chorobnosť a úmrtnosť, počet sociálne odkázaných, ale aj vzdelanosť obyvateľov, ich očakávania a stupeň spokojnosti s obcou, s podmienkami a s kvalitou života, ktorú im obec zabezpečuje. Podrobné údaje Štatistického úradu sú v prílohe.

Demografická situácia

Pri poslednom sčítaní ľudí, v roku **2001** bola situácia nasledovná:

Mlynský Sek	Ondrochov	Lipová		
Počet obyvateľov	1222	370	1592	
Ženy	583	177	760	
Vo veku 0-14 rokov	204	73	277	
V poproduktívnom veku	249	74	323	
Ekonomicky aktívni	562	184	746	
Odchádzajúci za prácou	318	102	420	
Vo verejnom sektore	224	65	289	
V súkromnom sektore	308	102	410	
Trvale obývané domy	350	105	455	
Trvale obývané byty v domoch	334	89	423	
Trvalo obývané byty v byt.domoch	3	3	6	
Podnikatelia bez zamestnancov -ženy			9	
-muži		19		
Podnikatelia so zamestnancami- ženy			6	
- muži		6		
Ekonomicky aktívne ženy(%)			78,7	
Muži (%)		72,2		
Podiel robotníkov z ekonomicky aktívnych obyvateľov (%)			69,2	

V porovnaní s výsledkami sčítania ľudu v roku **1991** výsledky vykazujú minimálny pokles počtu obyvateľstva (1,5%) a nárast podielu žien na celkovom počte obyvateľov (1,4%).

O 3% vzrástol počet obývaných domov a počet obyvateľov v produktívnom veku, ale poklesol počet maloletých.

Občianske združenia a spolky.
Aktivita obyvateľstva, prejavujúca sa v počte členov rôznych združení a spolkov je dobrá.
Miestna organizácia **Červeného kríža** má **20** členov, čo znamená výrazný pokles v porovnaní s rokom **1994**, keď ich bolo **60**.

Miestna organizácia **Slovenského zväzu zdravotne postihnutých** má **109** členov.

V obci pôsobí aj miestna organizácia členov **JEDNOTA SD** a jej členskú základňu tvorí **206** členov.

Poľovnícke združenie pracuje v obci už viac, ako **40** rokov. Prenajíma si pozemky s výmerou **1120** hektárov, vrátane lesnej pôdy. Členská základňa počíta **13** členov.

Včelári sú organizovaní v základnej organizácii Slovenského zväzu včelárov v Šuranoch.

Ochranu duchovných a kultúrnych hodnôt, podporu športu a zdravia mládeže, uchovanie a interpretáciu ľudových tancov a piesní si vybral za cieľ **Folklórny súbor Lipovčan**, ktorý vznikol v roku 2004.

Obecný športový klub Lipová vyvíja bohaté aktivity. **Futbalový oddiel** hrá v oblastnej súťaži majstrovstva okresu Nové Zámky v tretej lige.
Obecný hokejový klub FISTS Lipová okrem hry na ľade vyvíja aj spoločenské aktivity, potrebné na získanie financií pre klub.

Stolnotenisev oddiel je účastníkom majstrovstiev okresu Nové Zámky od roku 2000, ale veľkú pozornosť venuje aj výchove mladých adeptov stolného tenisu. Chlapci zo základnej školy získali aj titul Majstra okresu základných škôl a na majstrovstvách kraja sa umiestnili na 2.mieste. Jeden z nich sa v marci 2006 prebojoval na 1.miesto slovenského rebríčka najmladších žiakov.

Vhodným prístupom bude možné využiť aktivitu občanov aj v prospech vecí verejných, na prípravu plánov do budúcnosti, ako i pri spolurozhodovaní v najdôležitejších otázkach obce.

Tak, ako to už bolo spomenuté pri histórii obce, Lipová je **mimoriadne bohatá na archeologické nálezy** z dôb dávnych a veľmi dávnych. Ani si to dostatočne neuvedomuje, akú hodnotu to môže mať pre rozvoj cestovného ruchu a služieb ním spojených. Pri dobrom využití tohto potenciálu je možné vytvoriť nezanedbateľné množstvo nových pracovných miest priamo v obci.

Obec sa nachádza iba 2 km od hlavnej cesty Nitra – Komárno, preto pri dobrej propagácii by bolo možné výrazne zvýšiť jej návštevnosť, keby bolo čo ukázať návštevníkom a boli by pripravené aj služby na slušnej úrovni.

Pre ďalší vývoj obce má veľký význam aj členstvo v existujúcich a v budúcnosti vytvorených združeniach obcí a v mikroregiónoch. Je veľa aktivít a oblastí, ktoré nie je možné zabezpečiť osamotene, bez spolupráce so susednými obcami a mestami. Aj práve pripravené štrukturálne fondy podporujú a finančne motivujú spoluprácu obcí pri rozvoji aktivít spoločného záujmu. Obec bola zaradená do skupiny obcí, ktoré boli vybraté za **kohézne póly rastu v záujmovom území inovačných pólov rastu**, čo umožňuje čerpať Európske prostriedky z **Regionálneho operačného programu**. Pre získanie prostriedkov na prístup **LEADER** je však potrebné sa stať členom aktívneho mikroregiónu a Miestnej akčnej skupiny tohto mikroregiónu.

Je veľmi dôležité sa zapojiť aj do aktivít **Miestnej agendy 21** a do stále významnejšieho hnutia za **trvalo udržateľný rozvoj**, ktorého ušľachtilým cieľom je vlastne **zachovanie podmienok na život na našej modrej planéte Zem**.

3. Ekonomické zdroje

Analýza ekonomických zdrojov pomôže nájsť spôsob, ako využiť a zabezpečiť spolupôsobenie vo vidieckom regióne nachádzajúceho sa kapitálu, ľudských zdrojov, prírodných daností za účelom tvorby produkcie, poskytovania služieb a zvyšovania počtu pracovných príležitostí a tým aj rastu zamestnanosti.

Z pohľadu zabezpečenia doplnkových príjmov obyvateľstva je zaujímavé podporiť rozvoj tradičných remesiel, ktoré môžu zohrať veľkú úlohu v rámci rozvoja vidieckeho turizmu. Oživenie tradičných remesiel v minulosti charakteristických pre konkrétnu oblasť môže prispieť k zatraktívneniu danej obce a prilákať tak viac návštevníkov a turistov. Dôraz by sa mal klásť na doplnkové aktivity remeselného charakteru, obchod a služby.

Hlavným zdrojom príjmov obce sú dane, ktoré sa vyberajú od obyvateľov a podnikateľov, pôsobiacich na území obce. Medzi inými aj preto je v záujme obce, rozvíjať a podporovať podnikateľskú sféru od živnostníkov až po malé a stredné podniky. Vytvárať im také podmienky, ktoré sú výhodnejšie, ako inde, v iných regiónoch a pomôcť aj pri vytváraní nových pracovných miest pre obyvateľov obce.

Podľa publikovaných údajov z posledného sčítania obyvateľov **56% ľudí odchádza za prácou** a iba **5,36% obyvateľov podniká**. Ostatný sú zamestnanci.

44% doma zamestnaných je síce celkom dobré percento, ale percento podnikajúcich (**5,36%**) je nedostatočné. Bolo by ich viac, keby im obec pomohla pri vytvorení podmienok, napríklad v cestovnom ruchu, pri využití obnoviteľných zdrojov energie a v odpadovom hospodárstve. Je potrebné využiť súčasné tendencie na podporu vytvárania verejno-súkromných partnerstiev aj na území obce a tak získať nenávratne Európske prostriedky na ďalší rozvoj podnikov, podnikania, na rozvoj obce a na sústavne zvyšovanie kvality života jej obyvateľov. Ako perspektívni partneri obce, sú perspektívny všetci, aj samostatne hospodáriaci poľnohospodári, aj tí, čo podnikajú v priemysle. Je síce pravdou to, že dane sú hlavným príjmom obce, ale obdobie 2007-2013 je takou historicky ojedinelou etapou, aká tu ešte nebola a už ani nebude. Na zníženie zaostávania Slovenskej republiky za ostatnými vyspelejšími členmi EU, v tejto etape dostaneme dotáciu, presahujúci náš ročný rozpočet. Je našou mimoriadne dôležitou úlohou zabezpečiť vyčerpanie tejto dotácie do posledného haliera a použiť ju na riešenie našich najpálčivejších problémov, ale, v neposlednom rade aj na zabezpečenie našej budúcnosti na úrovni štátu, regiónov, ale aj na úrovni lokálnej. To je teraz našou najdôležitejšou úlohou.

Preto je potrebné plánovať v rozpočte obce na nasledujúce tri roky a ďalšie aj s Európskymi i domácimi fondmi, určenými na rozvoj obcí a regiónov a urobiť všetko v záujme ich naplnenia a úspešného a efektívneho využitia. Rozpočet obce Lipová je v prílohe tohto programu.

4. Materiálne zdroje

K materiálovým zdrojom obce patrí v prvom rade majetok obce a jej udržiavanie, modernizácia, hospodárne a efektívne využívanie je jednou z dôležitých úloh predstaviteľov obce. Zoznam majetku obce je v prílohe tohto programu.

Pre zabezpečenie dobrých životných podmienok pre obyvateľov a v záujme udržania mladých je nevyhnutné zveľaďovať a rozširovať majetok obce.

Dopravná a technická infraštruktúra musí byť na takej úrovni, ako v mestách a medzi najdôležitejšie materiálne zdroje určite patrí **bytový fond**.

V obci je síce 455 obývaných domov a 423 bytov v nich, ale mimo nich, v bytových domoch sú iba tri byty v každej časti obce, spolu šesť, čo ťažko uspokojí mladých ľudí, ktorí sa chcú osamostatniť. Keď obec chce prilákať aj ďalších, nových, alebo staronových obyvateľov, musí pre nich vytvoriť podmienky na bývanie.

Vodovod je kompletne vybudovaný a zásobuje pitnou vodou celú obec. Na **kanalizáciu** je však napojená iba malá časť obyvateľov, väčšia časť práce ešte zostáva.

Stav **ciest a chodníkov** nevyhovuje požiadavkám, bude treba do nich investovať. Podobne je to aj s domom **kultúry** v oboch častiach obce, s infraštruktúrou **športovou, školskou a zdravotnou**. Práve ukončované **mládežnícke centrum** s prístupom na **internet** síce výrazne zlepší situáciu v oblasti informačných a komunikačných technológií, ale v oblasti **informatizácie** našej obce je ešte veľa práce. Bude treba využiť možnosti, ktoré nám núkajú štrukturálne fondy aj v tejto oblasti. Možno by sa tu našlo riešenie aj na zlepšenie pravidelnej **komunikácie s obyvateľstvom**, ktoré dnes podporuje, ale iba jednosmerne, obecný rozhlas.

Pre udržiavanie pravidelných kontaktov s oboma časťami obce a pre organizovanie spoločných akcií by bolo potrebné pokračovať vo vytváraní spoločného centra obce, vrátane parkovej úpravy a verejnej zelene.

V záujme zabezpečenia plánovitého, ale aj **udržateľného rozvoja** a výstavby obce, pri zabezpečení potrebnej starostlivosti o životné prostredie bude potrebné sa pripraviť na vypracovanie a prijatie potrebných opatrení a na prípravu takého územného plánu, ktorý takýto rozvoj zabezpečí.

2.4. SWOT ANALÝZA OBCE

Cieľom tejto analýzy je vytvoriť stručný a jasný, jednoznačný obraz o obci, definovať jej **silné stránky** a **príležitosti**, ktoré jej núka okolie pre ďalší rozvoj.

Úlohou strategickej časti tohto programu bude potom navrhnuť aktivity, pomocou ktorých obec bude môcť rozmnožiť svoje silné stránky plným využitím daných príležitostí a odstrániť čo najviac zo svojich **slabých stránok** a vyhnúť sa **ohrozeniam** svojho bližšieho i širšieho okolia.

Silné stránky a príležitosti pomôžu definovať **hlavné faktory rozvoja** obce, kým slabé stránky a ohrozenia nás upozornia na **kľúčové disparity**

SILNÉ STRÁNKY

SLABÉ STRÁNKY

Prírodné zdroje

- tiché a pokojné životné prostredie
- pôdny fond dobrej bonity
- dobré klimatické podmienky
- blízkosť rieky Nitry a Starej Nitry
- využiteľnosť Starej Nitry na udržiavanie rybníka
- dobré podmienky pre využitie obnoviteľných zdrojov energie
- chránený park v obci
- ložiská štrku

Ľudské zdroje

- na slovenské pomery dosť vyvážená demografická situácia obyvateľstva
- obyvateľstvo aktívne v mimopracovných činnostiach
- dobrá starostlivosť o kultúrne a športové vyžitie mládeže

Prírodné zdroje

- znečistené vodné zdroje a spodné vody
- znečisťovanie životného prostredia odpadmi
- nevyriešenosť zberu biologického odpadu

Ľudské zdroje

- veľká vzdialenosť medzi dvoma časťami obce
- nízky stupeň informatizácie obce

Ekonomické zdroje

- slušné a stabilné, dobre obhospodarované príjmy obce - nízky počet živnostníkov a podnikateľov
- nie príliš početná, ale stabilná podnikateľská sféra
- vlastná železničná stanica

Materiálne zdroje

- výhodná geografická poloha, blízko k hlavnej ceste, k mestu a predsa pokojné prostredie
- lokalita bohatá na cenné historické pamiatky
- dostatočný počet využiteľných nehnuteľností

Ekonomické zdroje

- absencia niektorých služieb

Materiálne zdroje

- nedokončená kanalizácia
- chýbajúce chodníky
- nevyhovujúci stav ciest

PRÍLEŽITOSTI**Environmentálne**

- využitie obnoviteľných zdrojov energií : slnečné žiarenie
- spád vody Starej Nitry pri mlyne
- biomasa a bioplyn z odpadov
- odchod ekonomicky aktívnych obyvateľov pri nezabezpečení dostatočnej úrovne ich
- využitie možnosti na financovanie komplexného vyriešenia zberu, separácie a spracovania odpadov na vytvorenie nových služieb a pracovných miest pri súčasných efektívnych opatreniach na ochranu životného prostredia v obci
- príprava podmienok na kompostovanie biologického odpadu obce za Európske peniaze
- urýchlenie klimatických zmien

Ekonomické

- využitie archeologických pamiatok na rozvoj cestovného ruchu
- využitie sprístupnených pamiatok a blízkosti medzinárodnej cesty na vybudovanie malokapacitných ubytovacích a stravovacích služieb ako i nové pracovné miesta
- mimoriadne finančné možnosti pre rozvoj obce využitím Európskych a domácich fondov
- vstup do existujúceho mikroregiónu, alebo založenie nového na realizáciu opatrení a aktivít, ktorých realizácia presahuje možnosti a capacity obce

OHROZENIA**Miestne**

- výrazne zvýšenie cien fosílnych palív a návrat k lacnejším, ale znečisťujúcim palivám, ako uhlie

kvality života v obci

Všeobecné

3. STRATÉGIA ROZVOJA OBCE

Na základe uskutočnenej analýzy vykonaných krokov a opatrení , ako i súčasného stavu obce v jednotlivých oblastiach pristupujeme k navrhnutiu stratégie rozvoja obce. Začíname formuláciou vízie obce, vytvorením jej obrazu v roku 2013, po uskutočnení a realizovaní programu jej rozvoja.

3.1. VÍZIA OBCE PRE ROK 2013.

Lipová

- je obec, zložená z dvoch rovnoprávných historických častí, z Mlynského Seku a z Ondrochova
- je riadená demokraticky zvolenou samosprávou za aktívnej spoluúčasti svojich občanov na strategických rozhodnutiach
- zabezpečuje stále vyššiu kvalitu života pre svojich občanov aktívnou ochranou životného prostredia a plným využitím svojho rozvojového potenciálu v záujme svojich občanov pri plnom rešpektovaní zásady trvalo udržateľného rozvoja

3.2. STRATEGICKÉ A ŠPECIFICKÉ CIELE, AKTIVITY

Strategický cieľ : A. Integrovaná obnova infraštruktúry obce

Špecifické ciele : A1. Vypracovanie moderného, záujmom občanov aj v budúcnosti vyhovujúceho a pre všetkých záväzného **územného plánu** , ktorý zohľadňuje platné domáce i Európske predpisy pre ľudský a trvalo udržateľný rozvoj sídiel.

A2. Vytvoriť podmienky na vybudovanie **nových verejných priestranstiev** - námestia, parkov, detských ihrísk a tržníc kaviarne pre mládež

A3. Modernizácia **materskej školy**

Aktivity : - rekonštrukcia strechy

- výmena okien a dverí
- zateplenie budovy
- energetický audit

A4. Modernizácia **základnej školy**

Aktivity : - rekonštrukcia strechy budovy A

- výmena okien budovy A
- výmena podlahy budovy B
- oprava fasády budovy B
- výstavba telocvične medzi budovou A a B
- energetický audit

A5. Modernizácia **športového ihriska**

Aktivity : - rekonštrukcia prezliekárni obecného športového klubu

A6. Modernizácia **cintorína**

Aktivita : - vybudovanie nového prístrešku pri dome smútku

- oprava cesty vedúcej do cintorína
- vybudovanie chodníkov v cintoríne

A7. Modernizácia **kultúrneho domu** a **obecného úradu**

Aktivita : - rekonštrukcia strechy

- zateplenie budovy
- výmena okien
- rekonštrukcia sociálnych zariadení
- rekonštrukcia sály
- energetický audit

A8. Rekonštrukcia ciest a výstavba chodníkov

Aktivita : - oprava ciest

- výstavba chodníkov v časti Ondrochov

A9. Výstavba **bytových domov**

Aktivita : - výstavba bytových domov v časti

Mlynský Sek (1.etapa)

- výstavba v časti Ondrochov(2.etapa)

A10. Rekonštrukcia autobusových zastávok

Aktivita : - vybudovanie nových zastávok s prístreškom (6 kusov)

A11. Modernizácia **kultúrneho domu** v časti Ondrochov

Aktivita : - rekonštrukcia elektrického rozvodu a osvetlenia

- výmena okien
- vybudovanie vlastivedného múzea

A12. Vybudovanie **centra mládeže**

Aktivita : - vybudovanie a zariadenie internetovej kaviarne

Strategický cieľ : B. Ochrana životného prostredia.

Špecifické ciele : B1. Propagácia a motivácia prevencie znečistenia

- ovzdušia
- vôd
- pôdy a minimalizácie vzniku odpadov

B2. Skvalitnenie separovaného zberu odpadov a oddelenie určených nebezpečných odpadov a biologického odpadu

B3. Vytvorenie verejno-súkromného partnerstva na vybudovanie metánovej farmy na spracovanie a energetické využitie biologického odpadu v obci a jej okolí

B4. Propagácia zvýšenia energetickej efektívnosti používaných zariadení a využívania obnoviteľných zdrojov energie, hlavne slnečnej energie, biomasy a bioplynu

B5. Propagácia zalesňovania nepoužívanej pôdy a plánovitá výsadba stromov v obci v rámci zmierňovania klimatických zmien

B6. Vytvorenie podmienok na kompostovanie biologického

odpadu

Strategický cieľ : C. Vybudovanie služieb na pomoc obyvateľom a podnikateľom

Špecifické ciele : C1. Vybudovanie informačnej a poradenskej služby na obecnom úrade pre : - občanov
- začínajúcich podnikateľov
- záujemcov o čerpanie prostriedkov z Európskych fondov

C2. Zabezpečenie podmienok pre maximálne a cenové prístupné využitie internetu a jeho prostredníctvom využiteľných služieb pre obyvateľov

C3. Využitie internetu na neustále zvyšovanie informovanosti občanov o veciach verejných a na urýchlenie a skvalitnenie ich účasti na plánovaní a rozhodovaní vo veciach spoločných

C4. V rámci rekonštrukcie oboch kultúrnych domov vytvoriť priestory aj pre vzdelávanie obyvateľov, podnikateľov a nezamestnaných

C5. Využitím možnosti Európskych fondov pravidelne organizovať vzdelávanie občanov

C6. Podnecovanie a motivácia vytvárania služieb, potrebných pre občanov, vrátane vytvárania nových pracovných miest v oblasti služieb

C7. Všestranne podporovať začínajúcich podnikateľov a živnostníkov aj vytváraním a poskytovaním priestorov a služieb pre nich

C8. Vytvorenie podmienok pre zabezpečenie starostlivosti o narastajúci počet starých a na pomoc odkázaných občanov

Strategický cieľ : D. Rozvoj cestovného ruchu

Špecifické ciele : D1. Vypracovanie koncepcie využitia mimoriadne bohatého archeologického dedičstva obce na rozvoj cestovného ruchu

Aktivita : - zmapovanie vykopávok z jednotlivých historických období

- rokovanie s vlastníkmi doterajších archeologických nálezov o možnosti vytvorenia ich kópií
- prešetrovanie prístupnosti miest doterajších vykopávok s cieľom ich aspoň náznakovej rekonštrukcie
- vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti rekonštrukcie nálezísk vrátane predpokladaného rozpočtu
- v prípade reálnosti rekonštrukcie vypracovať a podať žiadosť o nenávratné finančné prostriedky a zabezpečiť ďalších sponzorov projektu
- zahájiť propagačnú kampaň, vypracovať propagačný materiál a vzbudiť pozornosť domácej i európskej verejnosti i cestovných kancelárií o túto neobvyklú aktivitu
- vypracovať návrh potrebných doplnkových služieb cestovného ruchu a zabezpečiť prostriedky na ich realizáciu
- zväziť vytvorenie cyklotrasy v spolupráci inými obcami, alebo regiónmi

D2. Uskutočnenie nedeštruktívneho archeologického prieskumu na najpravdepodobnejších, ale ešte neprebádaných miestach na území obce

D3. Využitie bezprostrednej blízkosti cesty Nitra-Komárno na vybudovanie malokapacitných ubytovacích a stravovacích zariadení pre cestovný ruch v obci

D4. Zváženie možnosti rekonštrukcie a následného využitia pozostatkov kaštieľa z 15.storočia (tzv.Burdov dom) v rámci vytvoreného verejno-súkromného partnerstva

D5. Zváženie možností plného využitia možností Starej Nitry, vrátane jej „ splavnenia“ pre turistické účely, prípadne aj kombinácie budúcej cyklotrasy s člnkovaním

4. FINANČNÝ PLÁN

Vzhľadom na stav prípravy jednotlivých aktivít nie sú ešte k dispozícii presné náklady na ich realizáciu.

V čase predkladania návrhu programu na zasadnutie zastupiteľstva boli k dispozícii iba predpokladané náklady na realizáciu aktivít strategického cieľa :

A. INTEGROVANÁ OBNOVA INFRAŠTRUKTÚRY OBCE, presnejšie pre aktivity špecifických cieľov **A3 – A12**.

Údaje uvedené nižšie boli zatiaľ iba odhadnuté, vrátane zdrojov financovania. Bude to v prvom rade rozpočet obce a získané úvery. Spoluinvestorov budú hľadať medzi súkromnými podnikateľmi, z ktorých by sa mali stať partneri vo verejno-súkromných partnerstvách.

Okrem uvedených zdrojov obec urobí všetko potrebné, aby na aktivity, ktoré budú v súlade s prioritami NSRR a s prioritami operačných programov, mohla získať aj nenávratné finančné prostriedky z domácich i Európskych fondov.

Termíny predpokladanej realizácie jednotlivých aktivít nebolo možné uviesť, nakoľko jednoznačne závisia od termínov výziev jednotlivých operačných programov, z ktorých obec plánuje spolufinancovať ich realizáciu.

A3.Modernizácia materskej školy..... 2 mil. Sk

Aktivita : - rekonštrukcia strechy..... 0,8 mil. Sk
- výmena okien a dverí..... 0,6 mil. Sk
- zateplenie budovy..... 0,6 mil. Sk
- energetický audit

A4. Modernizácia základnej školy 55 mil. Sk

Aktivita : - rekonštrukcia strechy budovy A 1,8 mil. Sk
- výmena okien budovy A 2 mil. Sk
- výmena podlahy budovy B 1,2 mil. Sk
- oprava fasády budovy B 2 mil. Sk
- výstavba telocvične medzi budovou A a B 48 mil. Sk
- energetický audit

A5. Modernizácia športového ihriska 9,5 mil. Sk

Aktivita : - rekonštrukcia prezliekarní obecného športového klubu 1,5 mil. Sk

A6. Modernizácia cintorína 3 mil. Sk

Aktivita : - vybudovanie nového prístrešku pri dome smútku 0,6 mil. Sk
- oprava cesty vedúcej do cintorína 1,5 mil. Sk
- vybudovanie chodníkov v cintoríne

A7. Modernizácia **kultúrneho domu a obecného úradu** **9,5 mil. Sk**

Aktivita : - rekonštrukcia strechy 2,5 mil. Sk

- zateplenie budovy 1,7 mil. Sk

- výmena okien 2,5 mil. Sk

- rekonštrukcia sociálnych zariadení 0,8 mil. Sk

- rekonštrukcia sály 2 mil. Sk

- energetický audit

A8. Rekonštrukcia ciest a výstavba chodníkov **11 mil. Sk**

Aktivita : - oprava ciest 10 mil. Sk

- výstavba chodníkov v časti Ondrochov 1 mil. Sk

A9. Výstavba **bytových domov** **47 mil. Sk**

Aktivita : - výstavba bytových domov v časti

Mlynský Sek (1.etapa) 22 mil. Sk

- výstavba v časti Ondrochov(2.etapa) 25 mil. Sk

A10. Rekonštrukcia autobusových zastávok **1 mil. Sk**

Aktivita : - vybudovanie nových zastávok s

prístreškom (6 kusov) 1 mil. Sk

A11. Modernizácia **kultúrneho domu** v časti Ondrochov **2,5 mil. Sk**

Aktivita : - rekonštrukcia elektrického rozvodu a

osvetlenia 1,1 mil. Sk

- výmena okien 0,9 mil. Sk

- vybudovanie vlastivedného múzea 0,5 mil. Sk

A12. Vybudovanie **centra mládeže** **1 mil. Sk**

Aktivita : - vybudovanie a zariadenie internetovej

kaviarne pre mládež 1 mil. Sk

5. ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho programu obce bol vypracovaný v úzkej spolupráci s pánom starostom, **Ing. Jozefom Nad'om** a s obecným úradom, ktorí nám poskytli potrebné informácie a podklady.

Vďaka im za pomoc.

Námety na ďalšie smerovanie rozvoja obce do roku 2013 nemohli vzniknúť ináč, ako sumarizovaním názorov, myšlienok a nápadov tých , čo v Lipovej žijú, sú tu doma,

chcú tu zostať, tu sa chcú cítiť dobre a žiť plným životom. Veľmi nám pomohli tí, ktorí prijali pozvanie pána starostu a strávili s nami niekoľko hodín a povedali svoje názory.

Sme im vďační.

Nezabudli sme ani na to, čo patrí medzi popredné priority Slovenskej republiky a Európskej únie. Chcú nám dobre, chcú nás pozdvihnúť na Európsku úroveň, chcú nám pomôcť žiť lepšie, plnšie a zdravšie. Prečo by sme ich nepočúvli.

Je to program tejto obce. Nie je to dogma, je to živý materiál. Keď zistíme, že tam niečo chýba, alebo už nie je aktuálne, nikto nám nezabráni v tom, aby sme to zmenili, doplnili, aktualizovali, zlepšili. Len tak to bude slúžiť obci, len tak to má zmysel.

6. POUŽITÁ LITERATÚRA

6.1. Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 1977

6.2. Publikácia LIPOVÁ 1156-2006, 2006

6.3. Lokálna agenda 21 v SR, metodická príručka

6.4. Digitálne samospráva ZMOS, 2006

6.5. Výsledky pracovnej rady so zástupcami občanov Lipová, 2007

7. PRÍLOHY

7.1. Rozpočet obce Lipová 2007 – 2009

7.2. Dlhodobý majetok obce Lipová

7.3. Výsledky sčítania obyvateľov, domov, bytov v roku 2001

7.4. Ročné množstvá odpadov obce Lipová v roku 2006